

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 12 Aralık 2024
Sayı: 8238

20324

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı **Sayın Yılmaz Tunç** tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 1 Nisan 2024 tarihli verilerine göre; 13 bin 561'i kadınlardan, 2 bin 912'si çocuklardan ve 4 bin 683'ü de 65 yaş üstü bireyler olmak üzere cezaevlerinde 322 bin 780 kişi bulunuyor. İnsan Hakları Kuruluşlarının incelemeleri ya da basın yoluyla ulaşılan verilere göre de hasta tutuklu ve hükümlülerin sayısı da 1600 civarında; 4 bin 683'ü yaşlı ve 1600'ü hasta olmak üzere, cezaevinde kalması riskli 6 bin 283 tutuklu ve hükümlü mevcut.

İnfaz Kanunu'nun 16. maddesine göre Adli Tıp Kurumu'nun (ATK) vereceği veya onaylayacağı "Sürekli hastalık, sakatlık ve kocama nedeniyle cezaevinde kalmaz." raporu, yaşlı ve hasta yurttaşlarımızın cezaevinde kalmaması için hukuki bir yol; ancak bu da ilgili infaz savcılığının kararına bağlı.

Kamuoyuna yansıyan başvurulara, haberlere bakıldığında; ATK raporları, farklı sağlık kurumlarının da yaptığı sürekli hastalık ve sakatlık değerlendirmelerine rağmen, hasta ve yaşlı mahpusların cezaevinde kalabileceği yönünde hazırlanmakta. Hatta Adli Tıp Kurumu, hasta ve yaşlı mahpusların rehabilitasyon merkezi olarak nitelenen R tipi cezaevlerinde tutulabileceğini de raporlarında belirtiyor.

Bazı durumlarda Adli Tıp Kurumu, hastalık veya yaşlılık kaynaklı "Cezaevinde kalmaz" raporu verse dahi infaz savcılıkları ceza ertelemesini onaylamıyor; siyasi davalar neticesinde cezaevlerinde olan hasta ve yaşlı yurttaşlarımızın çoğu, bulundukları kurumun idarecileri veya infaz savcılıkları tarafından "tehlikeli" olarak değerlendirildiğinden, sağlık durumları cezaevi için elverişli olmasa da tutuklu kalmaya devam ediyorlar.

Adalet Bakanlığı, 2012 yılında, hasta ve yaşlı yurttaşları tahliye etmek yerine, onlara özel R tipi cezaevleri açmaya karar verdi. Metris, Menemen, Elazığ R Tipi Cezaevleri açıldı; bazı cezaevleri de hasta tutuklu ve hükümlüler için ayrıldı.

R tipi cezaevleri, tutuklu ve hükümlülere dönük kötü muameleyle kamuoyunun tepkisini çekti. R tipi cezaevlerinde çalışan hastabakıcı ve diğer personelin kötü muamele gösterdikleri iddiaları, odalarda tek başlarına kaldıkları için ihtiyaçlarını karşılayamadıkları, yemeklerin ve hijyen koşullarının kötülüğü, yetersizliği gibi insan hakları ihlalleri oluşturabilecek durumlar kamuoyuna yansımıştır.

Bu bağlamda;

1. Adalet Bakanlığı verilerine göre; kayıtlı hasta tutuklu ve hükümlü sayısı kaçtır?
2. Hasta veya 65 yaş üstü; hükümlü ve tutuklu yurttaşlarımızın kaç ortak koğuşlarda, kaç tek kişilik hücrelerde kalmaktadır?
3. "Cezaevinde kalamaz raporu" olmasına rağmen tahliye veya ceza erteleme kararı ilgili infaz savcılığın inisiyatifine bağlı; dolayısıyla ATK raporlarının yasal ve hukuki bir netliğe bağlanabilmesi açısından Bakanlığın çalışması var mıdır?
4. Siyasi davalar neticesinde cezaevine giren yurttaşlarımız için sağlık durumlarına istinaden "Cezaevinde kalamaz raporu" olmasına rağmen neredeyse tamamıyla ilgili kurum yöneticileri ve infaz savcısı tarafından 'tehlikeli' kararı verilerek ceza erteleme yapılmıyor; bu durum ağır insan hakları ihlallerine yol açmaktadır. Bu ihlallerin giderilmesi için Bakanlığın alacağı kararlar, gerçekleştireceği düzenlemeler nelerdir?
5. Adalet Bakanlığı, 2012 yılında, hasta ve yaşlı yurttaşları tahliye etmek yerine, onlara özel R tipi cezaevleri açmaya karar verdi; ancak kamuoyuna da yansıyan, bu cezaevlerinde yaşanan kötü muamele ve yetersiz koşullara dair alınan tedbirler, izlenen yasal süreçler nelerdir?
6. Adli Tıp Kurumunun vereceği raporla alınacak ceza erteleme veya tahliye kararlarının da düzenlendiği İnfaz Kanunu'nun 16. maddesi, mevcut hak ihlallerinin giderilmesi ve yeni hak ihlallerinin oluşmaması için bu yönde düzenlenecek midir?
7. R Tipi Cezaevleri, cezaların ertelenmesinin engellenmesi için kullanılıyor ve Adli Tıp Raporlarında hastalar için "Cezaevinde kalabilir" ibareleri yer alıyor; buna dayanarak R Tipi Cezaevine gönderiliyorlar; ancak hekimler hastaların nerede kalabileceklerini değil, bulundukları mekanın sağlık açısından uygun olup olmadığını raporlayabilirler, dolayısıyla "Cezaevinde kalabilir" ibaresi nedeniyle oluşan hak ihlalleri için Bakanlığın bir çalışması var mıdır?
8. R Tipi Cezaevleri hakkında kamuoyuna da yansıyan kötü muamele ve hijyenik olmayan koşullar söz konusu. Cezaevlerinin tamamı etkin bir biçimde denetlenmeli; fakat hasta yurttaşlarımızın kaldığı R Tipi Cezaevlerinin daha sık ve daha etkin denetlenmesi gerekiyor; dolayısıyla Bakanlığın bu cezaevleriyle ilgili denetim planlaması ve sıklığı nedir?
9. İnfaz Kanunu'na eklenen bir maddeyle; hasta yurttaşlarımızın tahliyesi gündeme geldiğinde infaz savcılıkları "Toplum için tehlikeli" kararıyla tahliyeleri engelleyebiliyorlar. Yargılama süreci olmadan, sadece savcılık kararıyla tahliye engelleme kararı hukuki olmayan ihlalleri yaratmaktadır. Bu ihlallerin önüne geçmek için Bakanlık tarafından ne gibi planlamalar yapılmaktadır?